

Barazia gjinore dhe vlerësimi i sektorëve të nexus-it në Shqipëri

Fiorela Shalsi
Konsulente për çështjet gjinore, GWP-Med

Temat e prezantimit

- Arritjet drejt barazisë gjinore në Shqipëri
- Vlerësimi i barazisë gjinore në sektorët e nexus-it

Progresi drejt barazisë gjinore

- Shqipëria ka bërë përmirësime të dukshme në përparimin e kornizës normative për barazinë gjinore në përputhje me standardet dhe detyrimet ndërkombëtare, rajonale dhe vendore duke njohur se barazia gjinore në të gjitha sferat si de jure dhe de facto është kritike për zhvillimin e qendrueshëm të shoqërisë.
- Për shkak të ndërhyrjeve të ndryshme, Shqipëria ka përparuar në disa fusha specifike më shumë se në disa të tjera çfarë edhe ndikon në përparimin e saj të përgjithshëm. Por progresi duhet të jetë i barabartë dhe i ngjashëm në të gjitha fushat kryesore të zhvillimit.
- Sfidat në zbatimin efektiv të kornizës ligjore dhe të politikave për barazinë gjinore ndikojnë negativisht në barazinë midis grave dhe burrave, si dhe zhvillimin e vendit në përgjithësi.

Objektivat për Zhvillim të Qendrueshëm

- Raporti i OZHQ i **14 Qershorit 2021** prezanton Indeksine dhe panoramën për të gjitha vendet anëtare të KB, përshkruan ndikimet afatshkurtra të Covid-19
- Vendet anëtare janë renditur sipas rezultatit dhe përparimit të tyre të përgjithshëm drejt arritjes së 17 OZHQ-ve.
- [Sustainable Development Report 2021 - Sustainable Development Report \(sdgindex.org\)](https://sdgindex.org)

SDG Index Rank

64/165

SDG Index Score

Spillover Score

SDG Dashboards and Trends

Click on a goal to view more information.

Dashboards: ● SDG achieved ● Challenges remain ● Significant challenges remain ● Major challenges remain ● Information unavailable

Trends: ↑ On track or maintaining SDG achievement ↗ Moderately improving → Stagnating ↓ Decreasing ●● Trend information unavailable

Indeksi Global i Hendekut Gjinator

Forumi Ekonomik Botëror

- Në **2020**, Shqipëria u rendit në vendin e 20-të ndër 153 vende. Ndërsa ky është një përmirësim i dukshëm krahasuar me vitet e mëparshme, ka ndodhur kryesisht si rezultat i rritjes së përfaqësimit zyrtar të grave në vendimmarrjen politike.
- Ky progres nuk është aspak i ngjashëm me arritjet e barazisë gjinore në të tre dimensionet e tjera si Fuqizimi Ekonomik dhe Mundësitë, Arsimimi dhe Shëndeti dhe Mbijetesa
- http://www3.weforum.org/docs/EF_GGGR_2020.pdf

Indeksi për barazinë gjinore i BE

- Shqipëria ka rezultat mjaft të lartë dhe në Indeksin e vitit 2020 të BE, ku ka grumbulluar 60.4 nga 100 pikë të mundshme dhe renditet vetëm shtatë pikë nën mesataren e BE-28.
- Indikatorët matës janë në fushën e: punës, parasë, njohuritë, koha, pushteti dhe shëndeti
- Ky rezultat është sërish si pasojë e përfaqësimit të grave në politikë dhe numrit të lartë të pjesëmarrjes së studenteve në arsimin e lartë, arritje të cilat janë në kontrast të thellë me mungesën e aksesit të grave në burimet thelbësore, si “paratë”, “shërbimi përkuqdesës”, “përdorimi i kohës” dhe “pushteti social”.
- http://ëëë.instat.gov.al/media/6661/gender_equality_index_for_the_republic_of_albania_2020.pdf

Raporti i Zhvillimit Njerëzor, UNDP

- Në Raportin e Zhvillimit Njerëzor të UNDP-së 2020, Shqipëria zë vendin e 69-të midis 189 vendeve, duke reflektuar një tendencë të përgjithshme dhe graduale në rritje gjatë dekadës së fundit.
- Sidoqoftë, Shqipëria shënon në nivelin më të ulët të zhvillimit në kategoritë "Fuqizimi i Grave" dhe "Hendeku Gjiner në kursin e jetës" specifikisht në fushat e mëposhtme: punësimi i grave në nivelin e menaxhimit të lartë dhe të mesëm; numri i vajzave në shkencë, teknologji, inxhinieri dhe matematikë (STEM); raporti gjiner në lindje; përqindja e punësimit të femrave jashtë sektorit të bujqësisë; si dhe në punët e shtëpisë dhe ato përkujdesëse
- <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/ALB>

Uji, Energjia, Ushqimi, Ekosistemet

Sektorët Nexus

Sektorët Nexus përfshijnë:

- (i) Menaxhimin e burimeve ujore dhe furnizimin me ujë dhe kanalizimet
- (ii) Energjinë
- (iii) Ushqimin, Bujqësinë dhe Pyjet
- (iv) Mbrojtjen e mjedisit

Barazia gjinore në sektorët nexus

- Rishikimi i strategjive dhe politikave
- Struktura institucionale
- Sfidat për integrimin gjinor në politika dhe zbatimi i tyre
- Modele pozitive të adresimit të barazisë gjinore në programe zhvillimi
- Identifikimi i ndërhyrjeve potenciale për të përshpejtuar arritjen e barazisë gjinore në këta sektorë

♥	Gender transformative	Addresses the underlying causes of gender-based inequalities and transforms harmful gender norms, roles and relationships
✓	Gender Mainstreaming (GM)	Includes statements around gender across the program but does not focus on gender norms or harmful practices
♀	Partial GM	Efforts made to include women as beneficiaries
🗨️	Gender aware	Acknowledges gender differences but does not sufficiently address gender inequities
	Gender neutral	Vague, erratic or insubstantial effort
⚖️	Gender blind/unequal	No attempts to address gender and likely perpetuates gender inequalities

Integrimi gjinor

- Strategji për të arritur barazinë gjinore duke i dhënë fund verbërisë gjinore
- Synon që gratë, vajzat dhe burrat, djemtë të kenë akses dhe kontroll të barabartë mbi burimet, mundësitë dhe përfitimet në të gjitha nivelet.

Rishikimi i politikave dhe strategjive nga pikëpamja gjinore

- Gjuha e ndjeshme gjinore që i referohet si grave dhe burrave duke i bërë të qenësishëm të dy gjinitë njësoj përmes nevojave dhe prioriteteve të tyre
- Analiza dhe grumbullim të dhënash me bazë gjinore
- Akses dhe përdorim të barabartë të shërbimeve
- Përfshirja e barabartë e grave dhe burrave në vendimmarrje në të gjitha nivelet
- Akses dhe njohuri mbi financat dhe ndarjet e buxhetit

Faleminderit

Fiorela Shalsi

Senior Gender Advisor